

AVUKATLARIN MÜVEKKİLLERİ ADINA MEDYAYA DEMEÇ VERMELERİ VEYA OLAYLA İLGİLİ AÇIKLAMA YAPMALARI

Av. Adil Giray ÇELİK (*)

Kendisini basından tanıdığımız İstanbul Barosu Avukatlarından birinin korumasının veya şoförünün hastanede bu avukata ait silahla yakalanması, aynı avukatın geçen günlerde müvekkili adına basına açıklamalar yapması ve demeçler vermesi kamuoyunda ilgiyle izlenmektedir. Bir kısım avukatların sorumsuz davranışları 2500 yıllık geçmişi olan savunma mesleğini kamuoyunda üzücü noktalara getirmektedir. Hukukun üstünlüğüne gönül vermiş, meslek kurallarına bağlı avukatlar, kamuoyunun önünde gelişen böylesi utanç verici davranışlardan zedelenmekte, üzüntü duymaktadırlar.

Özellikle birkaç yıldan bu yana bazı avukatların müvekkileri adına veya devam etmekte olan bir dava ile ilgili medyaya demeç verdikleri, müvekkileri adına basın açıklaması yaptıkları görülmektedir. Özellikle Abdulah Öcalan davası ile gündeme gelen ve son günlerde çete davaları ile sık sık karşılaştığımız bazı Avukatların, Müvekkileri adına basına açıklama yapmalarının Avukatlık Meslek Kurallarının 2500 yıllık geçmişine, meslek etiğine, onuruna, çağdaş meslek kurallarına uygun olduğu söylenemez.

Böylesi bir kuralın nasıl oluştuğunu inceleyecek olursak;

(*) Denizli Barosu Avukatı

Avukatlık mesleği M.Ö Eski Yunan'da ilk kez yazılı olarak Solon tarafından (İ.Ö 630-İ.Ö 560) kendi adını verdiği Solon Yasalarının bir bölümünde düzenlenmiştir. Solon tarihte ilk kez yazılı olarak savunma mesleğinin kurallarının neler olduğunu belirtmiştir.

Günümüzden yaklaşık 2500 yıl önce Solon tarafından saptanan savunma mesleğinin ilk kuralları şunlardır.

- a. Ahlaka aykırı işlerle uğraşanlar,
- b. Ana ve babalara saygısızlıktan cezalandırılanlar,
- c. Yasal görevlere katılmaya reddedenler,
- d. Miras yoluyla kendisine geçen serveti sorumsuzca harcayanlar,

Savunmanlık yapamazlar.

Denilmiştir.

Tarih boyunca yapılmış meslekler içerisinde Meslek Kuralları bu derece eski tarihlere uzanan ve ayrıntılarıyla düzenlenen başka bir mesleğin olduğunu sanmıyoruz.

Böylesi düzenleme içerisinde mesleğin ana ilkesi başkasının hak ve hukukunu korumak olmuştur. Bu ilkedен hareketle tarihte değişik isimlerle anılan savunma mesleği, bir olayın tarafı olmayıp, taraflardan birinin temsilcisi durumundadır. Savunmanlar tarihte mesleklerini yaparken hukuk kuralları içerisinde, kutsal savunma görevinin ötesinde taraf olmamaya özen göstermişlerdir. Mesleğin kutsallığı başkasının hakkını, hukukunu korumak olgusundan gelmektedir.

Mesleğin ana ilkesi **özgürlüktür**. Özgürlük evrensel hukuk kuralları içerisinde herkese ve kuruma karşı geçerlidir. Özgürlük hukukun üstünlüğünün temel kavramıdır. Özgürlük, müvekkili ve hatta hakim siyasi iktidarı dahi kapsar. Savunmanların, savunma yaparken hukukun üstünlüğünü, meslek özgürlüğünü koruma uğ-

runa verdikleri mücadeleler tarihte onurlu yerine almıştır. Sokrates'in dediği gibi **balık için su ne ise, savunma için özgürlük odur.**

Temeli Özgürlük olan temel meslek kuralından hareketle, Kıta Avrupası'nda 1900'lü yıllardan itibaren savunmanlara reklam yasağı kuralı getirilmiştir. Günümüzde Kıta Avrupası'nda bir çok ülke Avukatlık Mesleğinde Reklam Yasağı ilkesini getirmiştir. Kıta Avrupası'nda Avukatlar Reklam Yapamazlar. Avukat mesleğini ifa ederken bir başkasının hak ve hukukunu korur. Bu koruma salt hukuk kuralları ile yerine getirilir. Başkasının hakkını, hukukunu korurken o kişi veya olayı kullanmak, o olayı kullanarak kendisini ön plana çıkartmak, kamuoyunu yönlendirmek, kendi reklamını yapmak mesleğin temel prensibi olan özgürlük ilkesine aykırıdır, yasaklanmıştır.

Mesleğin temel prensibi olan özgürlüğün devamı niteliğindeki reklam yasağı meslek ilkeleri içerisinde, basına müvekkili adına yada kendi adına müvekkilinin yargılandığı veya yaşadığı bir olayla ilgili demeç verme yasağı, Avukatlık Meslek Kurallarının 40. Maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Avukatlık Meslek Kuralları 40. Madde : Avukat kesin olarak zorunlu bulunmadıkça müvekkili adına basına açıklamada bulunamaz. Açıklamalarda adalete etkili olmak amacı güdemez.

Türkiye Barolar Birliği'nin ilk başkanı Av. Faruk Erem böylesi bir yasağın Avukatlık Yasası 55. Madde de yer alan reklam yasağı ile ilintili olduğunu belirtir. Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu verdiği kararlarda da, bu yasağın özellikle Avukatlıkta Reklam Yasağı ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

T.B.B. Disiplin Kurulu Kararı 27.10.1990 Tarih, 1989/101 E, 1990/2 K

"Hangi amaçla yapılırsa yapılsın, Avukatın basın organlarında sık sık resimlerinin ve beyanlarının çıkması suretiyle bir kampan-

yayı sürdürmesi, halka geniş ölçüde tanıtımı reklamını da sağlayacağından yasaya ve meslek kurallarına aykırıdır."

Avukatın müvekkili adına basın ve medyaya açıklama yapması çeşitli ülkelerde aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

İsviçre Barolar Birliği Kanton Barolarının Ana İlkelerinin belirleyen düzenlemesinin 6. Maddesinde;

Avukat her türlü reklam ve haberi reddeder. Basın ve Radyo, TV açıklamalarında ihtiyatlı davranır.

İngiliz Avukatlar Konseyinin Meslek Kurallarına İlişkin Kararı;

Hiçbir avukat devam eden veya ilgilendiği dava ile ilgili basına demeç veremez. Gazetelerde, dergilerde avukat olarak resminin çıkması için teşebbüste bulunamaz. Yargılaması devam eden bir dava ile ilgili Konseyin izni olmadan radyoda konuşamaz, televizyonda görünemez.

İsviçre Vod Kantonu Meslek Kurallarınının 4. Maddesinde;

Avukat müvekkili adına basına radyoya, televizyona bilgi veremez. Eğer bu kesin olarak zaruri işe istisnai olarak yapılabilir. Fakat bunu yapmadan önce Baro Başkanı'nın izni alınacaktır.

Bulgaristan Avukatlık Yasası 28. Madde;

Avukat mesleki faaliyetlerinde ticari reklam araçlarını kullanamaz.

Paris Barosu İç Yönetmeliği 37. Madde;

Reklam niteliğindeki her davranış yasaktır.

Paris Barosununun 24 Şubat 1954 tarihli kararı;

Hiçbir avukat baktığı dava hakkında başkalarına özellikle basına bilgi veremez. Duruşma haricinde yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunamaz, müvekkilinin taraf olduğu dava hakkında tartışmalara giremez.

Hukukun üstünlüğünü kabul eden, savunmayı kutsal hak olarak gören tüm ülkelerde, Avukatın müvekkili adına veya müvekkilinin yargılandığı yada müvekkilinin yaşadığı bir olayla ilgili basın açıklama yapması, bilgi vermesi yasaklanmıştır. Ülkemizde Avukatlık Meslek Kuralları 40. Madde de yer alan bu yasaklamaya, savunma mesleğinin onur ve vakarını kavramış tüm avukatların özen göstermeleri gerekmektedir.

Özellikle bu kurala uymayarak tarihte en kutsal haklardan olan savunma hakkını ve savunma mesleğini yaralayan, lekeleyen, meslek kuralına uymayan avukatların cezalandırılması için Baroların duyarlı olmaları tarihsel sorumluluktur.